

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/41/2019
Identifikačné číslo spisu: 1017201379
Dátum vydania rozhodnutia: 24.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1017201379.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: A. E. H., narodený XX. E. XXXX, bytom v L., F. Č.. XXXX/X, právne zast.: JUDr. Janou Berecovou Titkovou, advokátkou so sídlom v Nitre, Dubová č. 2, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 27. júna 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X, o vyrovnávací príplatok, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 17. apríla 2019, č.k. 8Sa/66/2017-113, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 17. apríla 2019, č.k. 8Sa/66/2017-113 m e n í tak, že rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej z 27. júna 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X v spojení s prvostupňovým správny rozhodnutím zo 04. apríla 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X z r u š u j e a v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

Žalobca m á n á r o k na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde voči žalovanej v rozsahu 100 %.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom zo 17. apríla 2019, č.k. 8Sa/66/2017-113 postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 27. júna 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X, ktorým tento podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zamietol v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie zo 04. apríla 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 69b ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 140/2015 Z.z. (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietol žiadosť žalobcu o vyrovnávací príplatok.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej preskúmal vo svetle článku 20 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení (ďalej len „Zmluva“), článku 15 ods. 1 a článku 16 ods. 1 Správnej dohody o vykonávaní Zmluvy, článku 7 ods. 2,5, článku 12 ods. 1-4, článku 39 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“), článku 52 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (ďalej len „Základné nariadenie“), článku 8 ods. 1 a prílohy I Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a v intenciách § 60 ods. 9,10, § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd mal preukázané, že žalobca získal iba 23 rokov a 181 dní československého obdobia dôchodkového poistenia, a teda pred 01. januárom 1993 nezískal najmenej 25 rokov československého obdobia, za ktoré by mu bol po 31. decembri 1992 priznaný starobný dôchodok podľa právnych predpisov Českej republiky, a tak nesplnil zákonnú podmienku nároku na vyrovnávací príplatok uloženú § 69b ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. V tomto smere ďalej uvádzal, že v čase rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ďalej len „ČSFR“) a v čase prijatia Zmluvy o sociálnom zabezpečení platila na území Slovenskej republiky i na území Českej republiky jednotná právna úprava - zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, takže v prípade výpočtu dôchodkov a v ich súčte z oboch republík v prvopočiatoch sa nepredpokladalo, že by došlo k mínusovým rozdielom na strane slovenských občanov s bydliskom na území Slovenskej republiky. Výrazná zmena nastala v dôsledku zmien predpisov upravujúcich sociálne zabezpečenie v Českej republike a sociálne poistenie v Slovenskej republike v neskoršom období. Diskrepancia vzniknutá rozdielnou právnou úpravou dôchodkového poistenia (zabezpečenia), zakotvenou v právnych predpisoch vzťahujúcich sa na oblasť dôchodkového poistenia, prijatou Slovenskou republikou a Českou republikou po rozdelení ČSFR, vyvolala potrebu doriešenia straty na sume dôchodku, spôsobenej práve kombináciou týchto dávok, súčasne vyplácaných dvoma rozdielnymi nositeľmi poistenia, oproti prijímateľom dôchodkovej dávky výlučne z nástupníckej krajiny bývalej federácie. Na elimináciu takto vzniknutého stavu, bol do zákona č. 461/2003 Z.z. zavedený zákonom č. 140/2015 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 01. januára 2016, vyrovnávací príplatok, ako nová dôchodková dávka, ktorý bolo možné priznať poistencom najskôr odo dňa účinnosti, t. j. najskôr od 01. januára 2016 a ktorej cieľom bolo zabezpečiť, aby úhrnná suma slovenského a českého starobného dôchodku dosiahla sumu, ktorá by tomuto dôchodcovi patrila, ak by sa všetky doby sociálneho zabezpečenia získané pred 01. januárom 1993, hodnotili na účely slovenského starobného dôchodku. Táto dôchodková dávka teda kompenzuje nepriaznivé dosahy rozdelenia bývalej ČSFR, na určenie sumy starobného dôchodku niektorých poistencov. Slovenská republika je jedným z dvoch nástupníckych štátov ČSFR ako jedného štátu a v prípade zamestnania u zamestnávateľa so sídlom na území ČSFR, nemožno toto považovať za klasické zamestnanie v cudzine. Nárok na vyrovnávací príplatok podľa § 69b zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 140/2015 Z.z. patrí len za predpokladu splnenia podmienok ustanovených zákonom o sociálnom poistení poistencovi, ktorému bol priznaný starobný dôchodok. Toto ustanovenie má kogentný charakter a podmienky ním jednoznačne uložené nemôžu byť modifikované rôznorodosťou výkladových pravidiel. Podľa § 69b ods. 1 písm. a/, poistenc, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, má nárok na vyrovnávací príplatok, ak získal pred 01. januárom 1993 najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré mu bol po 31. decembri 1992 priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Českej republiky. Tomuto kogentnému charakteru zodpovedá aj spôsob určenia sumy vyrovnávacieho príplatku, ktorý je závislý od sumy fiktívneho starobného dôchodku, ktorý sa vypočíta ku dňu nároku na vyrovnávací príplatok rovnako ako starobný dôchodok, po pripočítaní obdobia dôchodkového poistenia získaného pred rozdelením ČSFR, ktoré sa považuje za obdobie dôchodkového poistenia získané podľa predpisov Českej republiky.

4. K žalobcom namietanej občianskej nerovnosti v hmotnom zabezpečení v starobe aj s odkazom na

rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 08. júla 2011, sp. zn. 9So/93/2010, ako aj články 7 ods. 4, 13, 39 a 120 ods. 2 Ústavy SR uviedol, že nie je v pôsobnosti súdov stanoviť zákonné medze primeraného hmotného zabezpečenia v starobe podľa článku 39 ods. 1 Ústavy SR. Poukázal tiež na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-399/09 (Marie Landtová c/a Česká republika), z ktorého vyplynula odpoveď na prejudiciálnu otázku, v ktorej Súdny dvor Európskej únie uviedol, že ustanovenia časti A bod 6 v prílohe III. nariadenia rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systému sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení zmenenom, doplnenom a aktualizovanom Nariadením Rady (ES) č. 118/97 z 02. decembra 1996 zmeneným a doplneným nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 629/2006 z 05. apríla 2016 v spojení s článkom 7 ods. 2 písm. c/ tohto Nariadenia, nebránia takému vnútroštátnemu pravidlu akým je pravidlo, ktorého sa týka konanie vo veci samej, podľa ktorého sa vypláca vyrovnávací príspevok k dávke v starobe v prípade, že výška tejto dávky priznaná podľa článku 20 dvojstrannej Zmluvy medzi Českou republikou a Slovenskou republikou uzavretej 29. októbra 1992 v rámci opatrení určených na vyriešenie situácie po rozdelení ČSFR 31. decembra 1992 je nižšia, než dávka, ktorá by bola priznaná, ak by bol starobný dôchodok vypočítaný podľa právnych noriem Českej republiky.

5. Právna úprava vyrovnávacieho príplatku podľa § 69b zákona č. 461/2003 Z.z. v znení zákona č. 140/2015 Z.z., ako aj právna úprava o dorovnávacom prídavku zákonom č. 247/2013 Z.z. v Českej republike vychádza práve z vyššie citovaného rozsudku vo veci C-399/09. Pri posúdení žiadosti žalobcu nebola však zistená nižšia dávka starobného dôchodku v zmysle horeuvedeného, ktorej výpočet fiktívnej sumy ani nebol uskutočnený pre nesplnenie zákonnej podmienky na vyrovnávací príspevok podľa § 69b ods.1 písm. a/ zákona, ktorá je určená ako vnútroštátne pravidlo pre vyplácanie vyrovnávacieho príplatku. K námietke žalobcu s poukazom na situáciu, že cit.: „ak zákon o sociálnom poistení a ani iný právny predpis taký postup doteraz priamo neupravujú, je z hľadiska jeho nároku nepodstatné, pretože ak taká úprava chýba resp. je neúplná, pretože zákonodarca pri tvorbe právneho predpisu opomenul možné dopady výpočtu dôchodkov podľa medzinárodnej zmluvy, resp. pokiaľ na ne reagoval nedostatočne alebo vôbec, mala Sociálna poisťovňa pri posudzovaní jeho nároku vychádzať priamo z článku 12 a článku 39 ods. 1 Ústavy SR,“ krajský súd dal do pozornosti, že v danom prípade takáto situácia nevznikla. Zákon v tomto prípade kogentným ustanovením určuje povinnosť kumulatívneho splnenia podmienok pre priznanie vyrovnávacieho príplatku (§ 69b zákona č. 461/2003 Z.z.). Ide teda o úplne odlišnú situáciu, akou bolo riešenie nároku tzv. federálnych predčasných dôchodcov, opomenutých v súvislosti s priznaním nároku a výpočtom vyrovnávacieho príplatku. Krajský súd preto nezistil rozpor medzi v čase rozhodovania správneho orgánu a ani v súčasnosti platným a účinným právnym predpisom a preskúmaným rozhodnutím, ako ani porušenie základných práv a slobôd, upravených v článku 12 a článku 39 Ústavy SR.

6. Záverom poukázal na to, že zákon č. 461/2003 Z.z. bol k 24. aprílu 2019 novelizovaný zákonom č. 105/2019 Z.z. o nové ustanovenia, ktoré nahradili nedostatočnú úpravu zavedenú zákonom č. 140/2015 Z.z., za účelom odstránenia práve spornej podmienky získania najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia pred 01. januárom 1993, ktorá môže vo vzťahu k tzv. federálnym dôchodcom, narodeným po roku 1952, pôsobiť diskriminačne. Uvedenou novelou bol tzv. vyrovnávací príplatok zo zákona vypustený a nahradený novými ustanoveniami, najmä § 66a, ktorý vo svojom ustanovení odkazuje (odkaz 55b/) na článok 52 ods. 1 písm. a/ Základného nariadenia, podľa ktorého príslušná inštitúcia vypočíta výšku dávky, ktorá bude náležať a/ podľa právnych predpisov, ktoré táto inštitúcia uplatňuje, iba ak podmienky nároku na dávky boli splnené výlučne podľa vnútroštátneho práva (nezávislá dávka), je zrejmy postup podľa zákona, ktorým je v súčasnosti platné znenie zákona č. 461/2003 Z.z. so znením § 69b ods. 1, určujúcim splnenie podmienky získania 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia pred 01. januárom 1993, za ktoré bol po 31. decembri 1992 priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Českej republiky. Poukázal tiež na prechodné ustanovenie upravené v § 293ej k zákonu č. 105/2019 Z.z. ustanovujúce cit.: „Ak nárok na vyrovnávací príplatok vznikol pred 1. januárom 2020, podmienky nároku na vyrovnávací príplatok a na jeho výplatu sa posudzujú podľa tohto zákona v znení účinnom do 31. decembra 2019. Ak poistencovi uvedenému v § 66a ods. 1, § 68a a § 73a ods. 1 vznikol nárok na starobný dôchodok,

predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok pred 01. januárom 2020, Sociálna poisťovňa určí sumu dôchodku podľa tohto zákona v znení účinnom od 1. januára 2020 na jeho žiadosť len raz, ku dňu prvého nároku na výplatu dôchodku po 31. decembri 2019.“

7. Vzhľadom na uvedené, krajský súd žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

8. Žalobcovi vzhľadom na jeho neúspech vo veci právo na náhradu trov konania podľa § 167 ods. 1 SSP nepriznal.

II.

9. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

10. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

11. Konkrétne uvádzal, že z hľadiska jeho nároku na primerané zabezpečenie v starobe je nepodstatné, ak zákon č. 461/2003 Z.z. alebo iný právny predpis neumožňujú priznanie vyrovnávacieho príplatku dôchodcom, ktorí nezískali 25 rokov federálneho obdobia dôchodkového poistenia, pretože ak taká úprava chýba, respektíve je neúplná, lebo zákonodarca pri tvorbe právneho predpisu opomenul možné dopady výpočtu dôchodkov podľa medzinárodnej zmluvy, respektíve pokiaľ nereagoval na také dopady, respektíve na ne nereagoval dostatočne, potom pri posudzovaní nároku na vyrovnávací príplatok mala žalovaná vychádzať priamo z článku 12 a článku 39 ods. 1 Ústavy SR ako základného zákona. Tiež uviedol, že krajský súd si protirečí, keď na jednej strane konštatuje úplnosť právnej úpravy a na druhej strane poukazuje na novelu zákona č. 105/2019 Z.z., ktorá mala odstrániť nedostatočnú úpravu zavedenú zákonom č. 140/2015 Z.z., a to práve odstránením spornej podmienky získania najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia pred 01. januárom 1993. Týmto potom krajský súd pripustil, že právna úprava účinná v čase rozhodovania správnych orgánov je nedostatočná. Poukázal na to, že všetky doby dôchodkového poistenia získal v mieste výkonu práce, ktoré sa nachádzajú na území Slovenskej republiky a okolnosť, že dňom 01. januára 1993 došlo k rozdeleniu ČSFR nemôže byť ako občianovi ČSFR a teraz ako občianovi Slovenskej republiky ako nástupcu ČSFR na ujmu. Doby poistenia, ktoré získal do 31. decembra 1992 za existencie spoločného štátu na území Českej republiky, nemožno považovať len za doby odpracované v cudzine (ako ich posudzujú správne orgány), a preto nie je možné so žalobcom ako občianom zaobchádzať inak ako s občianmi, ktorých zamestnávateľia mali za existencie spoločného štátu do 31. decembra 1992 sídlo na území Slovenskej republiky. Takýto postup je v rozpore s článkom 12 a článkom 39 ods. 1 Ústavy SR. Na tom nič nemení okolnosť, že zo žiadneho právneho predpisu zatiaľ (do 01. januára 2020, kedy nadobudne účinnosť novela zákona č. 461/2003 Z.z.) nevyplýva povinnosť žalovanej priznať a vyplácať dorovnanie rozdielu medzi výškou dôchodku, na ktorý by mal žalobca nárok v Slovenskej republike ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku a súčtom čiastkových dôchodkov priznaných Českou správou sociálneho zabezpečenia a Sociálnou poisťovňou. Žalobca ďalej zdôraznil, že pokiaľ krajský súd, ako aj správne orgány tvrdia, že mu nie je možné priznať vyrovnávací príplatok z dôvodu, že do 01. januára 2020 neexistuje, respektíve nie je účinná právna úprava vzťahujúca sa na dorovnanie dôchodkov „federálnych“ dôchodcov, ktorí získali menej ako 25 rokov federálneho obdobia dôchodkového zabezpečenia, mali vyrovnávací príplatok priznať priamo v zmysle článku 12 a článku 39 ods. 1 Ústavy SR. V čase prijatia Zmluvy o sociálnom zabezpečení platila na území Slovenskej republiky i na území Českej republiky jednotná právna úprava - zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, takže v prípade výpočtu dôchodkov a v ich súčte z oboch republík v prvopočiatkoch sa nepredpokladalo, že by došlo k mínusovým rozdielom na strane slovenských občianov s bydliskom na území Slovenskej republiky. Výrazná zmena nastala v dôsledku zmien predpisov upravujúcich sociálne zabezpečenie v Českej republike a sociálne poistenie v Slovenskej republike v neskoršom období. Žalobca tiež odkázal na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky upravujúcu dorovnanie tzv. „federálnych dôchodkov“ (9So/200/2011, 9So/203/2011, 9So/124/2013, 1So/66/2013, 10So/43/2016, 1So/79/2016), v ktorých súd v čase, kedy novela zákona

č. 461/2003 Z.z. nebola predmetom legislatívneho procesu rozhodol, že dorovnanie rozdielu fiktívneho starobného dôchodku a reálne poberaných starobných dôchodkov tak od Sociálnej poisťovne, ako aj Českej správy sociálneho zabezpečenia je potrebné priznať a vyplácať. Uzavrel, že má nárok na dorovnanie straty na starobnom dôchodku od vzniku nároku na starobný dôchodok.

12. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie generálneho riaditeľa žalovanej v spojení s prvostupňovým rozhodnutím zruší a vec vráti žalovanej na ďalšie konanie.

III.

13. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila podaním zo 17. septembra 2019.

14. V plnom rozsahu sa stotožnila so záverom, ku ktorému dospel krajský súd, zamietnutie žiadosti o vyrovnávací príplatok bolo vykonané v súlade s platnými právnymi predpismi o sociálnom poistení. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

15. Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalobcovi dňa 04. októbra 2019 na vedomie.

V.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

17. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

18. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

19. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

21. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

22. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia generálneho riaditeľa žalovanej z 27. júna 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X, ktorým tento podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov zamietol v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie zo 04. apríla 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán podľa § 69b ods. 1 písm. a/ zákona č. 461/2003

Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 140/2015 Z.z. (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) zamietol žiadosť žalobcu o vyrovňavací príplatok.

23. Podľa článku 1 Ústavy SR, Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

24. Podľa článku 2 ods. 2 Ústavy SR, štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

25. Základom interpretácie a aplikácie článku 1 ods. 1 Ústavy SR je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok. Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasť okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodíť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôkaz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (ÚS 7/1999, Nález z 22. septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I. ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382.) Judikatúra ústavného súdu tiež kladie dôraz na to, že v súlade s článkom 1 ods. 1 Ústavy SR s uplatňovaním princípu právnej istoty v právom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem; medzi ústavné princípy vlastné právnomu štátu patrí aj zákaz svojvôle v činnosti štátnych orgánov, ako aj zásada primeranosti, resp. proporcionality (m. m. PL. ÚS 1/04).

26. Podľa článku 152 ods. 4 Ústavy SR, výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

27. Podľa článku 7 ods. 2 druhej vety Ústavy SR, právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

28. Z citovaného článku 152 ods. 4 Ústavy SR vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Vplyvom ústavy dochádza k vsunutiu jej obsahovo-hodnotových vlastností do všeobecných pojmov zákona tak, aby bol zabezpečený ústavne konformný výklad. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je súčasťou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Dikcia zákona nemôže byť interpretovaná izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Orgány štátu, ako aj iné právnické subjekty realizujúce svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle článku 2 ods. 2 Ústavy SR, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (článok 7 Ústavy SR), a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právnymi záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

29. Podľa článku 12 ods. 1 Ústavy SR, ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

30. Podľa článku 12 ods. 2 Ústavy SR, základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

31. Podľa článku 39 ods. 1 Ústavy SR, občania majú právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe a pri nespôsobilosti na prácu, ako aj pri strate živiteľa.

32. Podľa § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poistenc, ktorému bol priznaný starobný dôchodok, má nárok na vyrovnávací príplatok, ak

a/ získal pred 1. januárom 1993 najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré mu bol po 31. decembri 1992 priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Českej republiky,

b/ získal od 1. januára 1993 do 31. decembra 2003 najmenej 1 rok doby zamestnania alebo náhradnej doby podľa zákona účinného do 31. decembra 2003,

c / ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie, má nárok na výplatu starobného dôchodku podľa predpisov Českej republiky,

d/ uzatvoril zmluvu o poistení dôchodku zo starobného dôchodkového sporenia,1) dohodu o vyplácaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom1) a nemá na osobnom dôchodkovom účte evidované dôchodkové jednotky tvorené z povinných príspevkov, ktoré nie sú predmetom dohody o vyplácaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku programovým výberom, 1) alebo mu bola vyplatená suma podľa osobitného predpisu,56aa) ak je sporiteľ alebo bol sporiteľ podľa osobitného predpisu,1)

e/ požiadal o výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu,2) ak získal obdobie výkonu služby policajta a profesionálneho vojaka v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu, 2) a

f/ suma vyrovnávacieho príplatku má ku dňu, od ktorého žiada o jeho priznanie, kladnú hodnotu.

33. Podľa článku 2 ods. 1 Základného nariadenia, toto nariadenie sa vzťahuje na štátnych príslušníkov členského štátu, osoby bez štátnej príslušnosti a utečencov, ktorí majú bydlisko v členskom štáte a podliehajú alebo podliehali právnym predpisom jedného alebo viacerých členských štátov, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých.

34. Podľa článku 52 ods. 1 Základného nariadenia, príslušná inštitúcia vypočíta výšku dávky, ktorá bude náležať:

a/ podľa právnych predpisov, ktoré táto inštitúcia uplatňuje, iba ak podmienky nároku na dávky boli splnené výlučne podľa vnútroštátneho práva (nezávislá dávka);

b/ vypočítaním teoretickej výšky a následne skutočnej výšky (paušálna dávka) takto:

i/ teoretická výška dávky je rovná dávke, na ktorú by si daná osoba mohla uplatňovať nárok, ak by všetky doby poistenia a/alebo bydliska, ktoré boli dosiahnuté podľa právnych predpisov iných členských štátov, boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje deň priznania takejto dávky. Ak podľa týchto právnych predpisov výška nezávisí na trvaní dosiahnutých dôb, táto výška sa považuje za teoretickú výšku;

ii/ príslušná inštitúcia následne stanoví skutočnú výšku paušálnej dávky na základe teoretickej výšky podľa pomeru trvania dôb dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje, k celkovému trvaniu dôb dosiahnutých pred vznikom poistnej udalosti podľa právnych predpisov všetkých daných členských štátov.

35. Podľa článku 52 ods. 4 Základného nariadenia, ak výpočet podľa odseku 1 písm. a/ v jednom členskom štáte vždy vedie k nezávislej dávke, ktorá sa rovná alebo je vyššia ako paušálna dávka vypočítaná v súlade s odsekom 1 písm. b/, príslušná inštitúcia odstúpi od paušálneho výpočtu za predpokladu, že:

i/ takáto situácia sa uvádza v časti 1 prílohy VIII;

ii/ nie sú uplatniteľné žiadne právne predpisy obsahujúce pravidlá na zamedzenie súbehu, ako sa uvádzajú v článkoch 54 a 55, pokiaľ nie sú splnené podmienky stanovené v článku 55 ods. 2, a

iii/ článok 57 nie je uplatniteľný vo vzťahu k dobám dosiahnutým podľa právnych predpisov iného členského štátu v dôsledku špecifických okolností prípadu.

36. Podľa článku 20 ods. 1 Zmluvy, doby zabezpečenia získané pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa považujú za doby zabezpečenia toho zmluvného štátu, na ktorého území mal zamestnávateľ občana sídlo ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom.

37. Podľa článku 20 ods. 2 Zmluvy, ak občan nemal ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom zamestnávateľa so sídlom na území Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky, považujú sa doby zabezpečenia získané pred týmto dňom za doby zabezpečenia toho zmluvného štátu, na ktorého území mal občan trvalý pobyt ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom.

38. Najvyšší súd z obsahu súdneho, ako aj pripojeného dávkového spisu žalovanej mal preukázať, že
- Sociálna poisťovňa, ústredie rozhodnutím z 28. februára 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X - I. postupom podľa § 65 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. od 25. júna 2016 priznala žalobcovi starobný dôchodok v sume 584,10 eur mesačne; starobný dôchodok bol priznaný podľa článku 52 ods. 1 písm. a/ a ods. 4 Základného nariadenia

[podľa Osobného listu dôchodkového poistenia tvoriaceho neoddeliteľnú súčasť predmetného rozhodnutia Sociálna poisťovňa, ústredie zhodnotila obdobie dôchodkového poistenia za roky od 01. apríla 1993 do 24. júna 2016 v počte 8.486 dní, t.j. 23,2494 roka]

- Sociálna poisťovňa, ústredie následne rozhodnutím z 28. februára 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X - II. postupom podľa § 66 ods. 3, § 82 a § 293dg a § 293dr zákona č. 461/2003 Z.z. od 01. januára 2017 zvýšila starobný dôchodok žalobcu na sumu 597,40 eur mesačne

[dôvod zvýšenia starobného dôchodku spočíval v získaní ďalšieho obdobia dôchodkového poistenia počas poberania starobného dôchodku (obdobie od 25. júna 2016 do 31. augusta 2016) a tiež v zákonnej každoročnej valorizácii v sume 8,20 eur]

- Česká správa sociálneho zabezpečenia rozhodnutím z 08. marca 2017, Č.j. R-8.3.2017-428/XXX XXX XXXX podľa svojich vnútroštátnych právnych predpisov, ako aj postupom podľa článku 6 a článku 52 ods. 1 písm. b/ Základného nariadenia priznala žalobcovi starobný dôchodok od 29. júna 2016 v sume 9.284,-Kč

[dôvod aplikácie článku 52 ods. 1 písm. b/ Základného nariadenia spočíval v tom, že žalobca dobu poistenia stanovenú pre nárok na starobný dôchodok splnil výlučne započítaním dôb poistenia aj v slovenskom dôchodkovom poistení]

- následne žalobca na predpísanom tlačive dňa 29. júna 2016 požiadal o vyrovnávací príplatok

- prvostupňový správny orgán rozhodnutím zo 04. apríla 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X zamietol žiadosť žalobcu o vyrovnávací príplatok

- na odvolanie žalobcu generálny riaditeľ žalovanej ako odvolací správny orgán odvolanie žalobcu zamietol a v celom rozsahu potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie zo 04. apríla 2017.

39. Skutočnosti uvádzané v predchádzajúcom bode 38 neboli medzi účastníkmi konania sporné. Spornou však zostala otázka právneho posúdenia nároku žalobcu na vyrovnávací príplatok priznávaný žalovanou starobným dôchodcom (a počnúc 01. januárom 2018 aj predčasným starobným dôchodcom) v súlade s § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v prípade, že žalobca ako žiadateľ o vyrovnávací príplatok nespĺnil podmienku plynúcu z § 69b ods. 1 písm. a/, teda, že nezískal pred 01. januárom 1993 najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré mu bol po 31. decembri 1992 priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Českej republiky.

40. Na úvod najvyšší súd uvádza, že Česká republika a Slovenská republika vznikli k 01. januáru 1993 rozdelením spoločného štátu ČSFR, ktorý charakterizoval jednotný systém dôchodkového zabezpečenia. Z hľadiska vtedajšieho práva bolo právne irelevantné, v ktorej časti československého štátu bol občan zamestnaný, respektíve kde mal sídlo jeho zamestnávateľ. Okolnosť, že dňom 01. januára 1993 došlo k rozdeleniu ČSFR, nemôže byť účastníkovi konania ako občanovi bývalej ČSFR a teraz občanovi Slovenskej republiky na ujmu. Slovenská republika je právnym nástupcom ČSFR. V prípade, že výška dôchodkov (priznaných podľa právnych predpisov oboch nástupníckych štátov, Českej republiky a Slovenskej republiky) v ich úhrne (súčte) po prepočítaní kurzu mien oboch nástupníckych štátov nedosahuje výšku, ktorá by účastníkovi konania patrila, ak by sa výška starobného dôchodku určila výlučne s prihliadnutím na obdobia dôchodkového poistenia získaného po 31. decembri 1992 podľa predpisov Slovenskej republiky a československého obdobia dôchodkového poistenia podľa § 60 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. (teoretická - fiktívna suma starobného dôchodku), potom tento príplatok musí

byť priznaný v sume, rovnajúcej sa rozdielu takto určenej fiktívnej sumy starobného dôchodku a úhrnu sumy vyplácaného starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z.z. a sumy vyplácaného starobného dôchodku podľa predpisov Českej republiky.

41. Z tohto dôvodu zákonodarca pristúpil k prijatiu právnej úpravy a k zavedeniu tzv. vyrovnávacieho príplatku účel, ktorého (aj v zmysle relevantnej časti dôvodovej správy k zákonu č. 140/2015 Z.z.) spočíval v čiastočnom eliminovaní poistencami negatívne vnímanej skutočnosti, že na základe rozdelenia ČSFR im bol priznaný dôchodok z Českej republiky za obdobie zamestnania pred rozdelením ČSFR a dôchodok zo Slovenskej republiky za obdobia dôchodkového poistenia, respektíve zabezpečenia po rozdelení ČSFR, pričom úhrn súm týchto dôchodkov je z dôvodu rozdielných právnych úprav dôchodkového poistenia v jednotlivých štátoch po rozdelení ČSFR nižší, ako by bola suma dôchodku, ak by sa priznal poistencovi výlučne podľa právnych predpisov Slovenskej republiky s prihliadnutím na celú dobu dôchodkového poistenia/zabezpečenia, tak pred, ako aj po rozdelení ČSFR.

42. Vyrovnávací príplatok mal teda zabezpečiť, aby úhrnná suma slovenského a českého starobného dôchodku dosiahla sumu dôchodku, ktorá by poistencovi patrila, ak by sa aj doby zabezpečenia získané pred 01. januárom 1993 hodnotili na účel slovenského starobného dôchodku.

43. V tomto smere najvyšší súd ďalej uvádza, že základná úprava vyrovnávacieho príplatku bola prijatá zákonom č. 140/2015 Z.z. účinným od 01. januára 2016 a s čiastočnou zmenou vo vzťahu k predčasným starobným dôchodcom aj zákonom č. 266/2017 Z.z. účinným od 01. júla 2018. Obe právne úpravy v § 69b ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. stanovili podmienky, za splnenia ktorých je možné zo strany Sociálnej poisťovne žiadosť o vyrovnávací príplatok vyhovieť. Jednou z týchto podmienok, bolo získanie najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia, za ktoré bol po 31. decembri 1992 žiadateľovi priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Českej republiky.

44. V tejto súvislosti najvyšší súd ďalej uvádza, že i napriek tomu, že vyrovnávací príplatok bol prijatý až s účinnosťou od 01. januára 2016, otázky nároku na vyrovnanie rozdielu medzi sumou vychádzajúcou zo súčtu starobného dôchodku vypočítaného Sociálnou poisťovňou a starobného dôchodku priznaného v Českej republike, a sumou dôchodku, na ktorý by mal žiadateľ nárok, ak by všetky doby poistenia boli hodnotené, ako doby získané u zamestnávateľa so sídlom na území Slovenskej republiky [všetky doby dôchodkového poistenia získané tak na území Slovenskej republiky, ako aj na území Českej republiky (pred 01. januárom 1992), ale aj všetky priemerné príspevky od 01. januára 1984 do 31. decembra 1992 (prípadne pri použití § 63 ods. 7 zákona č. 461/2003 Z.z. aj pred 01. januárom 1984)], boli riešené na úrovni najvyššieho súdu aj v období pred zavedením inštitútu vyrovnávacieho príplatku, a to vo forme zvýšenia starobného dôchodku o sumu, ktorá by sa rovnala výške vyrovnávacieho príplatku, ak by bol tento v tom čase zavedený. Toto zvýšenie sa realizovalo na základe tzv. dorovnania rozdielu medzi výškou dôchodku, na ktorý by mal účastník konania nárok v Slovenskej republike ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku a výškou dôchodku, na ktorý má k tomuto dňu nárok v Českej republike (pozri napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 9So/200/2011, 9So/203/2011, 9So/124/2013, 1So/66/2013, 10So/43/2016, 9So/202/2016, 7So/32/2017, prípadne 9So/58/2017).

45. Pokiaľ však jedna z podmienok potrebná na vznik nároku na vyrovnávací príplatok je viazaná na splnenie najmenej 25 ročného československého obdobia, pričom táto podmienka pred zavedením inštitútu vyrovnávacieho príplatku (t.j. do 31. decembra 2015) nebola daná, a teda Sociálna poisťovňa vychádzala pri dorovnaní dôchodku z obdobia reálne získaného do 31. decembra 1992 (t.j. aj z obdobia nedosahujúceho hranicu 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia) potom možno právnu úpravu vyrovnávacieho príplatku (predovšetkým čo do splnenia podmienok vzniku nároku na jeho priznanie) považovať za diskriminačnú vo vzťahu k tým dôchodcom, ktorí žiadali o dorovnanie svojich dôchodkov ešte pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 140/2015 Z.z., ktorý zaviedol inštitút vyrovnávacieho príplatku. Uvedené potvrdzuje aj ten fakt, že zákonom č. 105/2019 Z.z. došlo k novele zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý v bode 9 s účinnosťou od 01. januára 2020 zrušil Štvrtý diel, Tretej hlavy, Prvej časti (inštitút vyrovnávacieho príplatku; § 69b - § 69d) a zároveň doplnil § 66 o úplne nové

ustanovenie § 66a, ktoré nahradilo nedostatočnú právnu úpravu zavedenú práve zákonom č. 140/2015 Z.z. za účelom odstránenia spornej podmienky získania najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia pred 01. januárom 1993 (bližšie pozri dôvodovú správu k zákonu č. 105/2019 Z.z.). Ak teda žalovaná priznala iným občanom Slovenskej republiky dorovnanie výšky starobného dôchodku tak, aby bol tento vyplácaný v sume, na akú by mali nárok v prípade, že všetky doby poistenia by boli získané podľa slovenských právnych predpisov a u žalobcu taký postup neaplikovala (viazala ho na získanie najmenej 25 rokov československého obdobia dôchodkového poistenia pred 01. januárom 1993), je potrebné tento postup považovať za nerovnaké zaobchádzanie.

46. Dôchodkové poistenie, teda aj starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia, vykonáva Sociálna poisťovňa (§ 120 ods. 1 v spojení s § 2 písm. b/ bod 1. zákona č. 461/2003 Z.z.). Iný orgán, ktorý by vykonával všeobecné sociálne poistenie, v Slovenskej republike nie je. Práve z toho dôvodu podľa názoru súdu je Sociálna poisťovňa v zmysle vyššie uvedeného povinná vypočítať starobný dôchodok poistencovi aj podľa zákona č. 461/2003 Z.z. samostatne a priznať mu ho v takej výške, aby súčet jeho starobných dôchodkov z Českej republiky a Slovenskej republiky po zohľadnení menového kurzu nebol nižší ako dôchodok poistenca, ktorý počas svojho produktívneho života získal rovnakú dobu poistenia a rovnaké príjmy len u zamestnávateľov, ktorí mali sídlo na území Slovenskej republiky. Taký postup je podľa názoru súdu v súlade s ústavne konformným výkladom právnych predpisov upravujúcich sociálne poistenie v súlade s Ústavou SR.

47. V tomto kontexte najvyšší súd poukazuje aj na princíp rovnosti, ktorý vo svetle prejednávanej veci úzko súvisí s princípom sociálneho štátu (Sozialstaat), ktorý zaväzuje štát, aby konal s cieľom vytvorenia spravodlivého sociálneho poriadku. Zatiaľ čo právny štát je vyjadrením zákazu svojvôle štátnej moci, či defenzívnej zložky ochrany práv jednotlivca pred svojvôľou štátu, a vnímaný v užšom zmysle ako negatívne formulovaný zákaz diskriminácie, princíp rovnosti predstavuje materiálny základ celej pozitívnej zákonodarnej činnosti i kontrolnej právomoci súdnictva. Ak právny sociálny štát požaduje od verejnej moci zaistenie rovnakého zaobchádzania pred zákonom a na základe zákona, tak rovnako požaduje jej viazanosť ústavným princípom rovnosti ľudí v dôstojnosti a právach. Tento pozitívny záväzok má zákonodarca uskutočňovať v oblasti regulácie nárokov osobitne zraniteľných skupín osôb prostredníctvom aktívnych opatrení, ktoré zaisťujú nediskriminačné zaobchádzanie s nimi, t.j. princíp rovnosti sa zasadzuje o zaistenie materiálnej spravodlivosti [BOUČKOVÁ, P.: Rovnosť a sociálna práva. Nakladateľství Auditorium s.r.o., Praha 2009, s. 198. ISBN 978-80-87284- 02-5, s. 81-82].

48. S občanmi, ktorých zamestnávatelia mali do 31. decembra 1992 sídlo na území Českej republiky nie je možné zaobchádzať inak ako s občanmi, ktorých zamestnávatelia mali do 31. decembra 1992 sídlo na území Slovenskej republiky, a to aj v tom prípade, že nespĺňajú podmienky pre priznanie nároku na vyrovnávací príplatok podľa § 69b zákona č. 461/2003 Z.z. Pri posudzovaní dôchodkových nárokov je potrebné vychádzať priamo z Ústavy SR ako základného zákona Slovenskej republiky, konkrétne zo zákazu diskriminácie podľa článku 12 Ústavy SR a práva občana na primerané hmotné zabezpečenie v starobe, plynúceho z článku 39 ods. 1 Ústavy SR. Samotná okolnosť, že prejednanú právnu vec príslušné právne predpisy nepokrývali, je z hľadiska nároku žalobcu na primerané zabezpečenie v starobe nepodstatná; ak taká úprava absentuje, respektíve je neúplná, lebo zákonodarca pri tvorbe právneho predpisu opomenul možné dopady na spomínanú skupinu starobných dôchodcov, prípadne pokiaľ nereagoval na také dopady, potom pri posudzovaní dôchodkových nárokov žalobcu treba vychádzať priamo z článku 12 a článku 39 ods. 1 Ústavy SR ako nielen základného zákona Slovenskej republiky, ale aj ako prameňa základných hodnôt spoločnosti.

49. Ústavné sociálne práva, i keď sú súčasťou katalógu základných práv a slobôd, vykazujú na rozdiel od iných ústavných základných práv inú právnu povahu. Táto odlišnosť je daná predovšetkým inou kvalitatívnou pozíciou štátu, keď základom sociálnych práv je rovnosť, sociálna bezpečnosť a spravodlivosť, na rozdiel od základných ústavných slobôd, základnou substanciou ktorých je sloboda [BARANCOVÁ, H. Slovenské a európske pracovné právo (slovenská a česká judikatúra európskych súdov), Žilina: Eurokodex, 2004, s. 987, ISBN 80-88931-32-0, s. 39].

50. Možno tiež v tejto súvislosti poukázať na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 08. decembra 2010, sp. zn. I. ÚS 306/2010, podľa ktorého cit.: „ (...) Orgánom verejnej moci a predovšetkým súdom nemožno tolerovať pri interpretácii zákonných ustanovení prílišný formalistický postup, ktorý vedie k zjavnej nespravodlivosti. Všeobecný súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale môže a musí sa od neho odchýliť pokiaľ to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť alebo niektorý z ústavnoprávnych princípov. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov teda nemožno opomínať ich účel a zmysel, ktorý nie je vyjadrený len v slovách a vetách toho-ktorého zákonného predpisu, ale i v základných princípoch právneho štátu.“, prípadne aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 2007, sp. zn. III. ÚS 274/07, podľa ktorého cit.: „Orgány aplikujúce správne právo a spomedzi nich osobitne sudcovia pri rozhodovaní v správnom súdnictve sú oprávnení nedostatky zákonnej právnej úpravy svojím výkladom odstraňovať. Takéto odstraňovanie však nemožno považovať za legislatívnu činnosť, ktorá by narušala ústavný princíp trojdelenia štátnej moci. Sudca pri interpretácii normy správneho práva nesmie tvoriť, ale môže odhaľovať a formulovať vzťahy medzi jednotlivými právnymi normami vychádzajúc z účelu a zmyslu právnej úpravy.“ Rovnako najvyšší súd odkazuje na závery plynúce z nálezov Ústavného súdu Českej republiky z 21. januára 1999, sp. zn. III. ÚS 257/98, podľa ktorého cit.: „ (...) Jednou z funkcií Ústavy, zvlášť ústavní úpravy základných práv a svobod, je její "prozařování" celým právním řádem. Smysl Ústavy spočívá nejen v úpravě základních práv a svobod, jakož i institucionálního mechanismu a procesu utváření legitimních rozhodnutí státu (resp. orgánů veřejné moci), nejen v přímé závaznosti Ústavy a v jejím postavení bezprostředního pramene práva, nýbrž i v nezbytnosti státních orgánů, resp. orgánů veřejné moci, interpretovat a aplikovat právo pohledem ochrany základních práv a svobod.“

51. Vzhľadom na uvedené dôvody najvyšší súd využijúc pritom (aj vzhľadom na zásadu rýchlosti a hospodárnosti konania podľa § 5 ods. 7 SSP) zákonom danú možnosť zmeny rozhodnutia krajského súdu a rozsudok krajského súdu postupom podľa § 462 ods. 2 SSP zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej z 27. júna 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím zo 04. apríla 2017, Číslo: XXX XXX XXXX X zrušil a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie.

52. V ďalšom konaní vychádzajúc z vyššie uvedeného, bude potrebné postupovať tak, aby súčet starobných dôchodkov z Českej republiky a Slovenskej republiky po zohľadnení menového kurzu nebol nižší ako dôchodok žalobcu vypočítaný v takej sume, na akú by mal nárok v prípade, že všetky doby poistenia by boli získané podľa slovenských právnych predpisov. Pokiaľ súčet starobných dôchodkov z Českej republiky a Slovenskej republiky bude nižší, bude potrebné opätovne rozhodnúť o žiadosti žalobcu o vyrovňovací príplatok a priznať ho vo výške takto určeného rozdielu.

VI.

53. O trovách konania rozhodol najvyšší súd podľa § 467 ods. 2 SSP v spojení s § 467 ods. 1, § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi, ktorý v konaní dosiahol úspech, priznal nárok na náhradu trov konania na krajskom súde a kasačnom súde. O výške náhrady trov konania rozhodne krajský súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

54. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.